

Napraforgó vetőmag Piroska napra

A szegedi Agromag Kft. január 17-én szakmai találkozót tartott. A már két évtized óta szervezett, a Piroska naphoz tartozó hét csütörtökén tartott összeövetel fő témája, hogy milyen együttműködési lehetőségeket tudnak ajánlani a vetőmag-termesztésben, azon belül is a napraforgó vetőmag előállításában. Ezen kívül, a partneri érdeklődést figyelembe véve olyan előadókat hívnak meg, akik közérdeklődésre számot tartó kérdésekre is tudnak válaszolni. Így idén Mikó Zoltán címzetes egyetemi docens segítette háttérinformációkkal a tájékozódást az Országgyűlés napirendjén szereplő, a termőföld forgalmazási rendjére vonatkozó új szabályozási feltételek kialakításáról. A Magyar Gabonafeldolgozók, Takarmánygyártók és -Kereskedők Szövetsége nevében pedig Pótsa Zsófia főtítkárral ismertette a hazai és főként a nemzetközi gabonarendeket.

Az Agromag Kft. 2012-es tevékenységéről Mátrai Pál ügyvezető számolt be. A teljes árbevételük tavaly meghaladta a 3,5 milliárd forintot, amiből a vetőmag-előállítás 2,8 milliárd forinttal részesedett. Az előző évihez (2,774 milliárd forint) viszonyítva az árbevétel 26 százalékos növekedést mutat, a vetőmag árbevétel döntő hányadát a napraforgó ágazat adta. Ebben olyan nemzetközi partnerekkel dolgoztak együtt, mint a Syngenta, a Maïsadour, valamint a Limagrain. Itthon pedig 750 partnert jegyeznek, részben vevőként, részben termék-előállítóként. Évek óta megszokott dolog, hogy a cég pénzügyei rendezettek, s így történt ez tavaly is, mert decemberre mindenkit kifizettek (kivéve, aki ezt nem kérte).

Minősített minőség

Az Agromag Kft. a napraforgó vetőmag előállításban évek óta a világ élvonalához tartozik. Tavaly több mint 3000 hektáron termesztettek ilyen szaporítóanyagot, s ha a területet nézzük, ezzel az európai rangsorban a 2. helyet foglalják el. Joggal büszkék erre a sikerre, mint ahogy a

tavalyi aszályban elért hozamokra is. Minden hőség és szárazság dacára elfogadható eredményeket értek el, igaz, a fajlagos betakarított mennyiség az előző évinél kevesebb lett. Volt, ahol csak 500 kilogramm napraforgó vetőmagot arathattak, főként azokon a területeken, ahol más növények vagy semmit sem adtak vagy értékelhetőt nem mutattak. Ugyanakkor néhány körzetben, például Baranyában és Hajdú-Bihar megyében viszonylag sikeresen szerepelt a hibrid napraforgó vetőmag előállítás, mert 1700 kilogrammos hektáronkénti betakarított hozamokat is regisztráltak.

A megelőző évihez képest 2012-ben 17 százalékkal növelték a napraforgó vetőmag felvásárlási árát. Ez annyit tesz, hogy hibridtől és technológiától függően (10x3-as, 8x4-es kötés, az apasorokat az anyasorokkal együtt, vagy külön vetették) kilogrammonként 500 forintért vagy annál is többért vették át a betakarított terméket. Az aszály miatt nem csak kevesebb termett, hanem gyorsan beérett a mag, jó ütemben lehetett learatni. Ami vetőmagot sikerült előállítani, arról

egyértelműen megállapítható, hogy kiváló, semmiféle csírázási gond nem vetődött fel.

Hitel nélkül

A cég a vetőmag feldolgozásra tavaly komoly összegeket fordított. Technológiai fejlesztést hajtottak végre, aminek az értéke meghaladja a 300 millió forintot. Ebben közrejátszott, hogy a ténynél sokkal több termésre számítottak, s ezért a feldolgozás feltételeit sürgősen javították. Megépítettek egy teljesen új feldolgozósort, több ezer hektárral növelték a raktárkapacitást és beszerettek Angliából egy színszeparátort, a még jobb minőség elérésének érdekében.

Több mint elgondolkoztató, ahogyan az integrációs tevékenységük változik. Ez 2012-ben számottevően visszaesett, na nem azért, mintha a hozzáértésükkel lenne gond, hanem a termelő partnerek igénye mérséklődött. Korábban az Agromag Kft. hitelbe adta a vetőmagot, a műtrágyát, a növényvédőt szert, s azt a betakarítás után a termelő árúnövényvel törlesztették. Újabban viszont nagyon sokan azt az utat választják, hogy kérik a vetőmagot, a műtrágyát és a növényvédőt szert, de rögtön készpénzzel fizetnek is. Az is előfordul, hogy a több ágazatban érdekelt partnerek nem árúnövénynyel, hanem vetőmag napraforgóval egyenlítették ki a számláikat. Azt is kevesen mondhatják el magukról, amit az Agromag, hogy 2012-ben hitel nélkül gazdálkodtak, bár készenléti hitelkeret mindig áll a rendelkezésükre.

Középpontban a hibrid napraforgó

A 2013-as együttműködésük legfontosabb területe a hibrid napraforgó vetőmag előállítás lesz. Úgy tervezik, hogy ebben az évben több mint 4 ezer hek-

táron termesztik, azaz egyharmadával növelik a forgalmukat. Ez már akkora tétel, amivel – ha sikerül megvalósítani – a világ legnagyobb napraforgó vetőmag előállítójává válik az Agromag. Érdemes elgondolkozni azon, hogy ez miért alakulhat így, hisz azt tudjuk, hogy mi a természetesség északi határán helyezkedünk el. Akadnak országok, ahol a természeti adottságok kedvezőbbek, a megrendelők mégis hozzánk fordulnak. Joggal lehetünk büszkék, hogy a magyar szakértelem, a szakmai megbízhatóság, a tisztesség és korrektség miatt kerülünk ebbe a helyzetbe. Ha valamit idehoznak a külföldiek, azt nálunk nem szokás lenyúlítani, összekeverni, tönkretenni.

Tudjuk, hogy más növényeknél és más cégeknél is hasonló tendenciák játszódnak le (más európai országokból hozzánk irányítják a vetőmag előállítását), s ez a tevékenység nem csak szakmai elismerést, hanem több profitot is jelent, tehát jó lenne nagyon vigyázni a nimbuszunkra. Ezt azért kell szóba hozni, mert gondjaink is kerülnek elő, nem is kevés. A legnagyobb nehézséget az izoláció megtartása jelenti. Eddig ezt a hazai hatóságok jóindulatától kísérve úgy oldották meg a termelők, hogy egymás között a szükséges táblacserét végrehajtották. Az utóbbi időben ez kezdett gondot okozni a különböző felügyeleti helyeken, s most odáig jutottunk el, ha az önkéntes földcseréket megtiltják, az a magyar vetőmag-termesztést kérdőjelezheti meg. Szóba került ez a mostani tanácskozáson, kérdést tettek fel ez ügyben, némi biztatást és ígéretet kaptak a termelők. Végérvényesen és megbízhatóan kellene ezt az ügyet lezárunk, a saját magunk érdekében.

(Folytatás a 22. oldalon)

(Folytatás a 20. oldalról)

Speciális helyzetű a vállalkozásban a makói Maros Malom. Évente 20 ezer tonna liszt gyártására képes, s kiváló végterméket gyártanak – főként minőségi alapanyagból. Itt vizsgálják a gyakorlatban azokat a búzafajtákat, amelyeket partnereiknek is ajánlanak. Tavaly jóindulattal volt állítható a malomipari tevékenységükéről, hogy nullás eredményt hozott, igazság szerint veszteségbe ment át. Az okok között az aszály és annak következményei dominálnak. A betakarítást követően a kenyérgabona ára hirtelen megnövekedett, amit a liszt árnövekedése nem követett. Ettől még nem esnek kétségbe, bár mindig törekszenek arra, hogy ez az ágazat is nyereségesen működjön. Kenyérbúzákat jelenleg is vásárolnak föl piaci áron. Menet közben vásároltak egy automata zacskózó gépsort, így most már nem csak a pékeknek (ők elég gyorsan leviszik az árakat) szállítanak, hanem a boltoknak is tudnak közvetlenül értékesíteni. Ez utóbbiaknál a lefelé történő árkorrekció jóval lassabb, mint más helyeken.

Hűségbónusz

A 4 ezer hektárnyi hibrid napraforgó vetőmag előállítására tervét annyira komolyan veszik, hogy idén újabb 20 százalékkal növelik a napraforgó vetőmag felvásárlási árát. Nem jótékonykodásról van szó, hanem a vevők, a nagy termelők is többet fizetnek az integrátornak. Emellett újabb bónuszokkal bátorítják a gazdákat, hogy szálljanak be a napraforgó vetőmag előállításába. Aki hároméves szerződést köt, annak hűségbónusz jár, kap öntözési és fejlesztési hozzájárulást is. Úgy tervezik, hogy az öntözésnél 50 millimétert az Agromag áll, s beszáll például vetőgépek megvásárlásába is. Bízhatnak tehát mindenkit, akinek módja és lehetősége van, az bátran kezdjen

napraforgó vetőmagot termesztetni, annál is inkább, mert ez nem egy tőzsdei termék, ennek nem hullámszik hétről hétre az ára. Hosszú távon ad biztos jövedelmet, főleg, ha valaki az átlagosnál megbízhatóbb, szakmai hozzáértése biztos.

A napraforgó vetőmag előállításán túl más növények vetőmag termesztésével is foglalkozik az Agromag. Így a hibridkukoricával, az őszi kalászosokkal (búza, árpa), a szójával vagy a kenderrel. Őszi kalászosoknál az úgynevezett Dunamenti Síkság (Csehország, Szlovákia, Szerbia) fajtáit képviseli ez a cég. Általában ezekre az jellemző, hogy nagy termésre képesek és kiváló malmi minőséget adnak. Az NS-40-es a hektáronkénti hozamával, míg a Babona (cseh) azzal vívott ki magának szakmai tekintélyt, hogy 2011-2012-ben első helyen szerepelt abban a kísérletben, amit a Gabonatermelők Országos Szövetsége és a VSZT posztregisztrációs vizsgálatában mértek (létezett egy hibrid búza, amit ugyan többet tud ezeknél a fajtáknál, de azt jelenleg nagyüzemileg nem tudjuk előállítani). Az őszi kalászos gabonákra jellemző, hogy egyetlen kilogramm vetőmag sem maradt az Agromag raktáraiban, az árpát már augusztus 10-ére elvitték, úgy, hogy közben árat sem hirdettek. Az őszi búzából csak az kapott, aki szeptember előtt jelentkezett a vetőmagért.

Partner-lehetőségek

A szója iránt mérsékelt érdeklődés-növekedés tapasztalható. Legismertebb fajtájuk az IKA, ezt termesztik a legnagyobb területen is. Termésbiztonságát az adja, hogy a többi szójához viszonyítva a szárazságtűrése feltűnően jó. Ennek is elfogyott a vetőmagja, bár megemlítették, hogy a tavalyi iszonyú aszály miatt néhol csírázási gondok fordultak elő. Zabból a Raven-t ajánlják, tavaszi termesztésre. Csehországból származik, versenylovaknak kiváló takarmány. A

kender esetében most is a kézi betakarítású termesztést hirdetik és favorizálják. Az aszály ezt a növényt is rendkívüli módon meggyötörte 2012-ben, s csak abban bíznak, hogy a régi partnereik erre az évre is bizalmat szavaznak a számukra. Nagy erővel dolgoznak a kender gépi termelésén és betakarításán, amihez német ígéretet kaptak, ám egyelőre gyakorlatban működőképes megoldással még nem találkoztak. Azért is szeretnék, ha minél többen foglalkoznának kendermag előállításával, mert ennek a növénynek a piaca korlátlan (Skandináviában természetes alapanyagként használják a gépkocsigyártásban, a lakásépítésben stb.). Az árunövények termesztése az elmúlt évben az Agromag integrációjában csökkent. Változatlanul azt hirdeti magáról ez a cég, hogy igény szerint vállalkozik erre a feladatra, s ha kell, előre megfinanszírozza a vetőmagot, a műtrágyát és a növényvédőt szert. Még akkor is partnerek tudnak lenni, ha valaki csak termelni akar, de előfinanszírozásban pénzt nem kér. Az Agromag az általa felvásárolt árunövények közül a napraforgót a Bunge-nak és a Glencorn-nak, a kukoricát a Cargill-nak, a Trigo-Fix-nek és a Glencorn-nak értékesíti, a búzát a saját malmában dolgozza fel.

Amire figyelni kellene

A tanácskozás hangulatára kedvezően hatott, hogy az őszi kalászosok (mind a vetőmag, mind az árunövény) szépen telelnek, jól mutatnak, s a téli csapadék is több mint az elmúlt két év során volt. Az Agromag tavaszi vetésű növények vetőmag előállításához változatlanul partnereket keres, s ebben főként a hibrid napraforgó vetőmag kínál eredményes együttműködést.

Végezetül – szakásunktól eltérően – néhány kérdést említünk meg, mert a hallgatóság részéről ebben egységes álláspont nyilvánult meg. A vetőmag termesztésben eddig is meglévő földcserék ügyét

sürgősen tisztázzák, mert már tavaly is sok gond adódott belőle. Az érdekelt hatóságok mostanáig jóindulattal tudták kezelni ezt az ügyet, de nagyon fontos lenne tisztán látni és egyértelmű feltételeket teremteni. Nem csak a vetőmagnál okoz ez gondot, hanem például a csemegekukorica termesztőknél vagy a cukorrépa előállítóknál is; borzasztó hosszadalmas eljárást igényel, amelyet meg is kéri az árát. A földtulajdon öröklésnél, amikor már egy-egy érdekeltnek kisebb a területe, mint 1 aranykorona, akkor változtassák meg a gazdálkodást nehezítő szabályokat. Fiatal magángazda vetette föl, hogy ha az összefogásban bízik a földvásárlásnál hátrányos megkülönböztetést szenvednek el, az nem csak a korszerűség ellen hat, hanem a földszpekuláció melegágya lesz. Oda kell figyelni arra is, hogy 2013. december 31-én lejár az östermelésre adott uniós hozzájárulás, s nem tudjuk, hogy ezt követően az érdekeltek milyen helyzetbe kerülnek.

A felszólalók azt is felvetették, s a hallgatóság helyeslően támogatta, hogy a napirenden szereplő generációváltást a mezőgazdaságban csak akkor tudjuk valamilyen elfogadható szinten végrehajtani, ha ezt a folyamatot nem gátoljuk, különféle kisebb-nagyobb rangú jogszabályokkal nem akadályozzuk, hanem minden eszközzel ösztönözzük. Szintén kérdés volt: a jelenlegi körülmények között mer-e egyáltalán valaki határidős ügyletet kötni, amikor az aszály, mint vis maior a teljesítés alól mentesít. Ez nem jó a termelők számára, s fölveti azt a kérdést, hogy mi lesz a hazai feldolgozóipar biztonságával?

Az Agromag Kft. az idei évet már most eredményesnek tartja. Teheti, hisz a tavaly megtermelt vetőmagot nagyrészt az idei vetéshez használják fel a partnerek, ennek az árbevétele pedig a cég idei kasszáját növeli.

AVAR LÁSZLÓ